

Ыйман негиздери

Даярдаган:

Шамсуддин Абдыкалык уулу

Мадина – 2006

أصول الإيمان

لفضيلة الشيخ

عمر بن سليمان الأشقر

القرغيزية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات في شرق جدة

جدة - طريق مكة القديم - كيلو ١٤ خلف شركة الراجحي المصرفية بي. ب. | ١٠٢١٣٧ | جنة | ٢١٢٢١ | هاتف : ٦٣٠٠٠٠٥ | توييلة : ١١١
فاكس : ٦٢٤٠٢٩٨ | القسم النسخي : ٦٢٤٤٤٤٢ | رقم الحساب العام : ٧/٧٤٠٠ | شركة الراجحي المصرفية فرع | ٣٧٨

المؤسسة الإسلامية الثقافية "السلام"

Ыйман негиздери

Даярдаган:
Шамсуддин Абдыкалык
уулу

Мадина - 2006

E - mail: shamsuddin@list.ru

ЫЙМАН НЕГИЗДЕРИ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Аллах Таала мусулман пендесинен төмөнкү нерселерге ыйман келтирүүнү (ишенүүнү) талап кылат.

1. Аллах таалага
2. Аллахтын периштелерине
3. Аллах Таала жиберген пайгамбарларына
4. Ыйык Китептерге
5. Акырет Күнүнө
6. Тагдырга

Улук Пайгамбарыбыз Мухаммадтан (*ага Аллахтын саламы болсун*) «Ыйман деген эмне» - деп сурашканда:

"Ыйман – бул сенин Аллахка, периштелерге, китептерге,

пайгамбарларга, Акырет Күнүнө жана Тагдырга ишенүүң" деп жооп берген.

Тагдыр жакшы же жаман болуп экиге бөлүнөт. Эки тагдыр тең Аллах Таала тарабынан белгиленет.

Төмөндө ыйман негиздеринин ар бирине өз алдынча токтолобуз

1. Аллах таалага ыйман келтирүү

Аллах Таалага ыйман келтирүү (*ишенүү*) Ыймандын эң биринчи негизи болуп эсептелет.

Аллах Тааладан башка бардык нерселер “аалам” деп аталат.

Бул ааламдардын бардыгын Аллах Таала жараткан.

Биз Аллах Тааланын бар экенине далилдерди инсаният ааламынан да,

айбанат ааламынан да, өсүмдүктөр
ааламынан да таба алабыз.

Инсаният ааламындагы далилдер

Аллах Таала айтты:

{ و فى انفسكم ا فلا تبصرون }

«Жана (Аллахтын кудуретинин
далилдери) өзүңөрдө. Карабайсыңарбы,
эми?!»

(«Зарият» сүрөсү 21-аят)

Урматтуу бурадар! Сен качандыр
бир мезгилде өзүң жөнүндө ойлоп
көрдүң беле? Маселен, таё азанда
ойгонуп, күзгүнүн алдына келгенде
эмнени көрөсүң?

Ооба. Албетте, адегенде эле жүзүндү көрөсүң. Эми, сен жүз түзүлүшүндөгү кылдат тартип менен жайгашкан мүчөлөрүңө бир назар сал: эки кулак, эки көз, ооз, мурун... Алар өтө ажайып чеберчиликте жайгашкан, туурабы? Кош? Ким сенин жүзүндөгү мүчөлөрдү ушундай сонун чеберчиликте жайгаштырды?

Албетте, Ал – ар бир нерсени эй сонун жараткан Аллах!

Сен кулагың менен ар түрлүү добуштарды, Кураани Карим тилаватын, намазга чакырган азандын добушун, куштардын жагымдуу сайраганын жана акындын мукамдуу ырдаганын угасың. Кош? Сага бул угуу нээматын ким берди?

Албетте, Ал – бардык нерсени эў
сонун жараткан Аллах!

Сенин денеңде Аллах Тааланын
кудуретине жана улуулугуна далил
боло турган нерселер көп.

Алардын бири - жүрөгүң.

Өзүңдүн муштумундай бир бөлүк
эт болгон сенин жүрөгүң эч
токтобостон согуп, денеңдин бардык
мүчөлөрүнө кан жиберип турат. Ал сен
энеңдин жатынында ымыркай болуп
жаралган күндөн эле сого баштаган.
Ошондон бери күнү-түнү токтобой
иштейт.

Аны ким жараткан деп ойлойсуң?
Ушундай чыңалуу менен, токтобой
иштегенге жараган күч-кудуретти
(энергияны) ага ким берген?

Албетте, Ал – бардык нерсени эў сонун жараткан Аллах!

Биз денебиздеги бул мүчөлөрдү Аллах Таала тарабынан берилген чоң нээмат экенин ар дайым эскерип жүрүшүбүз жана аларды Аллах Таала буюрган (*ибадат*) нерселерге гана пайдаланышыбыз зарыл.

Аллах Таала айтты:

{ قل هو الذى أنشأكم و جعل لكم السمع
والأبصار و الأفئدة قليلاً ما تشكرون }

«Айт (эй, Мухаммад) Ал силерди жараткан жана силерге кулак, көз жана жүрөк берген. Өтө эле аз шүгүр кыласыңар».

(«Мүлк» сүрөсү.

23-аят)

Айбанат ааламындагы далилдер

Чарба (*төрт буттуу*) айбандар, куштар, курт-кумурскалар, балыктар ж.б.у.с. жаныбарлардан турган кургакта жана сууда жашоочу айбанаттарда дагы Улук Жаратуучунун бар экенине, бир экенине жана кудурет - даанышмандыгына далилдер бар.

Маселен, сен эрте менен, күн менен кошо ойгонгон чымчыктын, булбулдун мукамдуу да, жагымдуу да сайраганын угасың. Жана сен ал куштун бутактан бутакка секиргенин, асманда чарк учканын көрөсүң.

Ошол кушту ким жараткан деп ойлойсуң? Ага ширин тилди, жагымдуу үндү, канат-куйругундагы кооз-сонун парды ким берди экен?

Дагы ага асманда учуу жана керек учурда бир жерде (жерге кулап түшпөй) токтоп турууга күч-кудуретти ким берген?

Ооба ! Ал – бардык нерсени эў сонун жараткан Аллах!

Эми, өзүң жакшы билген үй айбандарына назар сал. Алар жайлоодон оттоп, сай-сайдан суу ичип, биздин үйгө кайтып келет дагы, жеген ичкенин бизге сүт кылып чыгарып берет! Субханаллах! Дагы алар бизге жүн берет, биз алардын этинен да пайдаланабыз.

Ошол айбандарды ким жараткан? Ким аларды бизге моюн сундуруп, аларда биз үчүн ушунча пайдаларды жаратып койгон?

Албетте, Ал – бардык нерсени кемчилдиксиз жараткан Аллах!

...Бал аарыга карабайсыңбы?

Ушул кичинекей, өтө тартиптүү жаныбарга Аллах Таала канча-канча сырларды катып коюптур! Анын балын биз үчүн шириндик жана шыпаа кылып коюптур!

Эй, бурадар! Эгер сен ушул айтылгандардын бардыгын Аллах Таала жаратканына канагаттануу менен ишенчү болсоң, ичиңен мына бул дубаны кайтала:

«Өзүнүн макулуктарын бизге моюн сундуруп берген жана аларды бизге пайдалуу кылган Аллахка мактоолор болсун»!

Аллах Таала айтты:

{ أو لم يروا أنا خلقنا لهم مما عملت أيدينا
أنعاماً فهم لها مالكون * وذللتها لهم فمنها
ركوبهم و منها يأكلون * و لهم فيها منافع
و مشاربٌ أفلا يشكرون * }

«Акыры, алар көрүшпөйбү, Биз Өз колдорубуз жасаган нерселерден алар үчүн айбандарды жараттык. Эми, алар ал(айбанд)арга кожоюн. Жана Биз (ал айбандарды) аларга моюн сундурдук. Минген унаалары дагы ошолордон жана жегендери (дагы) ошолордон. Алар үчүн ал(айбанд)арда пайдалар жана (сүт, каймак, кымыз сыяктуу) ичимдиктер бар. Шүгүр кылышпайбы эми?!»

(«Ясин» -71-72-73)

Өсүмдүк ааламындагы далилдер

Сен, эй бурадар, өзүң жеп жүргөн тамак-аш жөнүндө бир ойлоп көрдүң беле?

Эң оболу баба дыйкан жер айдайт, туурабы?. Анан үрөөндү чачып, Аллахка тобокел кылып (*тапшырып*) жыйым-терим мезгилин күтөт.

Анан.., Аллах Таала асмандан жамгыр жаадырат. Арпа, буудай өнүп чыгат.., көгөрөт. Анан акырындык менен дан байлап, бышып жетилет.

Анан баба дыйкан келип, жыйып-терип кырманга төгүп жанчып, данынданга, саманын-саманга ажыратат. Анан данды тегирменге алып барып, ун кылат.

О, Аллахым! Сен ар нерсени эң сонун жараткан, Аруу, Таза Кудайсың!

Аллах таала айтты:

{ وَفِي الْأَرْضِ قِطْعَ مَتَجَاوِرَاتٍ وَجَنَاتٍ
مِّنْ أَعْنَابٍ وَ زُرْعٍ وَ نَخِيلٍ صِنَوَانٍ
وَ غَيْرِ صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَ
نَفْضَلٌ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأَكْلِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ*}

«Жана жер(бетин)де бири-бирине жакын, бөлүк-бөлүк жерлер, жүзүмдүктөрдөн турган бактар, эгиндер жана бутактаган, бутактабаган курмалар бар. (Алардын бардыгы) бир (түрлүү) гана суу менен сугарылат жана Биз алардын кээ бирин кээ бирөөлөрүнөн (башкача жана) мөмөдө ашыкча кылып коёбуз. Албетте, мында акылын иштеткен коом үчүн анык далилдер бар».

(“Раәд” сүрөсү 4-
аят)

Албетте, таң калычтуу, туурабы?
Ар түркүн дарактар бир түрлүү суу
ичет. Тамырлары азыктанган топурак
дагы бир. Эми, өзүң ойлоп көр: ал
дарактардын мөмөлөрү, жалбырактары,
дене түзүлүшү, жыты эмне үчүн ар кыл
болуп калган?!

Бул Аллах тааланын кудурети
эмей, эмне?

Улук Жаратуучу Аллах таала
бардык кемчилдиктерден Аруу-Таза!

Кеў асман

Мына бул биздин үстүбүздөгү кеў
асманда нурлуу күн, нурланган ай жана

алардан башка миллиондогон жылдыздар бар. Аларды эч кандай устун (*тиргөөч*) көтөрүп турбайт.

Кош? Аларды жерге кулап түшүүдөн ким сактап (кармап) турат?

Ооба. Ал – Аллах таала!

Аллах таала бул жөнүндө Курани Каримде мындай деген:

{ اللهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا
ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَ سَخَّرَ الشَّمْسَ
وَ الْقَمَرَ كُلَّ يَوْمٍ لِّأَجَلٍ مُّسَمًّى ... }

«Аллах (*жети кабат*) асмандарды, силер көрүп тургандай тиргөөчсуз көтөрдү жана (*Өзү*) Арштын үстүнө көтөрүлдү. Жана Ал Күн менен Айды (*силердин кызматыңарга*) моюн сундурду. (*Алардын*) бардыгы белгилүү убакытка чейин (*сүзүп*) жүрөт».

(«Раәд» сүрөсү 2-аят)

Аба таза болгондо ачык асманга карачы, досум. Андагы жымындаган миллион-миллион жылдыздарды санай алабызбы?

Ошол жылдыздарды ким жаратты? Ким аларды асманга жасалга (люстра) сыяктуу кылып, алар менен кең асманды кооздоп, жасап койду?

Алардын орбитадагы реактив тездик менен айлануу аракеттерин бир кылка тартип-эрежеге ким салып койду? Алардын бири-бири менен кагылышып кетпей, асманда сүзүп жүрүүсүн ким башкарат?

Албетте, Ал-Аллах таала. Аларды жараткан да, тартип-эрежеге салып, башкарган да Бир Өзү!

Бардык нерселерди эң мыкты жараткан Аллах Эң Бийик, Эң Улук, Эң Кудуреттүү!

Аллах таала айтты:

{ و هو الذى جعل لكم النجوم لتهتدوا بها
فى ظلمات البرّ و البهر قد فصلنا الآيات
لقوم يفقهون* }

«Ал (*Аллах*) жылдыздарды силер үчүн, алар (*дын жардамы*) менен куруктук жана деңиздин караңгылыктарында жол таап кетишиңер үчүн жараткан Зат. Биз түшүнгөн адамдар үчүн (*Өз кудуретибизди билдирген*) белгилерди толук баян кылганбыз»

(*"Анәам"*)

сүрөсү. 97-аят)

Түн жана күн

Аллах Таала күн менен түндү жаратып, күндүздү жарык кылды.

Адамдар күндүзү үйлөрүнөн чыгып, турмуш – тирилик иштери менен алек болуп, өз ырыскыларын таап жешет.

Ал эми, күндүзү иштеп, арып-чарчаган адамдар уктап, дем алып, эртеңки иш күнүнө жаңы күч, жаңы дем топтош үчүн Аллах таала түндү бейпил жана караңгылык кылды.

Бул жөнүндө Курани Каримде Аллах Таала мындай деген:

{ أو لم يروا أنا جعلنا الليل
ليسكنوا فيه و النهار مبصراً
إن في ذلك لآياتٍ لقوم يؤمنون* }

«(Адамдар) карашпайбы: Биз түндү, анда тынчтык менен эс алуулары үчүн, ал эми күндүздү көрө турган (жарык) кылып жараттык. Албетте, мында ыймандуу коом үчүн (Аллахтын

кудуретине белги болгон) анык далилдер бар»

("Намл" сүрөсү.

86-аят)

Асмандан жааган
берекет

...Асманда кара булуттар пайда болуп, шамал аларды Аллах Таала каалаган тарапка айдап кетти. Анан ошол (Аллах каалаган) жерде жамгыр жаап, суусаган жерлерди сугарды. Анан ал жерден өсүмдүктөр, эгиндер өнүп-өстү, мөмөлөр бышты жана какыраган жер бети жам-жашыл бак-дарактарга бүркөндү.

Аллах таала айтат:

{ ألم تر أن الله أنزل من السماء ماءً فتصبح

الأرض مخضرة إن الله لطيفٌ خبيرٌ {

«Көрбөдүңбү, Аллах асмандан суу түшүрдү. Натыйжада (какыр-кургак) жер (жайнаган) жашылга айланды. Чынында, Аллах (пенделерине) Кайрымдуу, (бардыгынан) Кабардар Зат»

(“Хаж”

сүрөсү. 63-аят)

Үлгүлүү риваят:

Бир бедуинден «сен Аллах таалага кантип ишендиң (ыйман келтирдиң)» деп сурашса, ал мындай жооп бериптир:

«Эгерде төөнүн тезеги төөнүн бар экенин билдирсе, жолдогу из жолоочунун бар экенин билдирсе, мына

бул караңгы түн менен жарык күн,
жылдыздуу асман, жайлоолуу жер
жана көбүргөн деңиз өтө Кайрымдуу
жана бардык нерседен Кабардар
Жаратуучунун бар экенин
билдирбейби?»

...Аллах Тааланын бизге
билдирген жана билдирбеген ысым-
сыпаттары бар. Аларга “Асмаа ул
хуснаа” (сонун-көркөм ысымдар) деп
аталат.

Аллах Тааланын ар бир ысымы
бирден сыпатына далаалат кылат.
Төмөндө ошол ысым – сыпаттардан кээ
бирөөлөрүнө токтолобуз.

Аллах – Ваахид (жеке-жалгыз)

Расулуллах (ага Аллахтын саламы
болсун) Макка Мукаррама шаарында

адамдарды таш кудайларга сыйынуудан кайтарып, жеке-жалгыз Аллах Тааланын Өзүнө гана ибадат кылууга чакырып турган кез эле.

Күндөрдүн биринде, Курайш мушриктери өздөрүнүн бийик даражалуу аксакалдарынан бири Хусейин деген кишини пайгамбарыбызга жиберип «ага айткын биздин кудайларыбызга тил тийгизүүсүн токтотсун» дешти.

Хусейин абышка пайгамбарыбызды (*ага Аллахтын саламы болсун*) издеп барганда, ал бир топ сахаабаларынын курчоосунда, аларга дин үйрөтүп отурган. Сахаабалардын арасында таш-кудайлардан түңүлүп, ислам динин кабыл алган жигит – Хусейиндин уулу Имран дагы бар эле. Хусейин абышка келгенде пайгамбарыбыз «аксакалга

орун бергиле» деп, аны өзүнүн жанына олтургузду.

Ошондо экөөнүн арасында мындайча сүйлөшүү болуп өттү:

Хусейин: Эй, Мухаммад! Эмне үчүн сен биздин кудайларга шек келтирип жатасың?

Расулуллах (*ага Аллахтын саламы болсун*): Эй, Хусейин! Сиз өзүңүз канча кудайга сыйынасыз?

Хусейин: Жердеги жети кудайга жана асмандагы бир Аллахка.

Расулуллах: Эгер сизге бир зыян жетсе, кимге дуба кыласыз?

Хусейин: Асмандагы кудайга да.

Расулуллах: А, эгерде мал-мүлкүңүз зыянга жолукса-чы?

Хусейин: Анда деле, асмандагы Аллахка дуба кыламын.

Расулуллах: Ырас, сиздин дубаңызга асмандагы Аллахтын жалгыз Өзү жооп берсе, эмне үчүн Ага

башкаларын (жердеги жалган кудайларды) шерик кыласыз? Эй, Хусейин, эсиңиздин барында Исламга кириңиз. Ошондо гана Акыреттик азаптан кутуласыз.

Хусейин: Ой, менин артымда үй-бүлөм, элим турат! Аларга эмне деймин?

Расулуллах: Сиз Аллах Тааланын жалгыз Өзүнө сыйынып: «Эй, Аллахым! Менин ишимди оңдоп, өзүмдү туура жолуңа сал жана мага пайдалуу илим бер» – деп дуба кылыңыз.

Хусейин: «Эй, Аллахым! Менин ишимди оңдоп, өзүмдү туура жолго сал! жана мага пайдалуу илим бер!»

Хусейин ушундай деп пайгамбардын (ага Аллахтын саламы

болсун) алдында Исламга киргенин жарыялады.

Бул сүйүнүчтүү окуянын күбөсү болуп турган Имран атасынын Исламга киргени себептүү аябай сүйүндү жана секирип туруп, атасынын башынан, эки колунан өөп, урмат-сый көргөздү.

Аллах - Хакийм (Даанышман)

Бир адам Куптан намазын мечиттен жамаат менен окуп, үйүнө келди дагы «Ассаламу алайкум» деп үй-бүлөсүнө салам берди.

Анын кичинекей уулу Бакыт «Хашр» сүрөсүнүн башталышын окуп турган экен:

{ سُبْحَٰنَ اللَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ }

«Асмандардагы жана жердеги бардык нерселер Аллах Таалага тасбих айтат жана Ал - Азиз, Хакийм»

Бакыт атасынын бош убактысынан пайдаланып суроо узатты:

Бакыт: Атаке, мына бул аяттагы «Хакийм» дегендин мааниси эмне?

Атасы: «Хакийм» дегени «бардык нерселерди өтө бекем жана кемчилдиксиз жараткан Зат» дегенди билдирет. Ооба. Аллах Таала ар бир нерсени эң тартипүү, эң сонун жараткан. Мына, маселен инсандын денесин эле карап көрөлү:

Ар бир мүчө өзүнчө кайталангыс чеберчиликте, өзүнчө даанышман максат менен жаратылган. Бакыт, уулум, сен мисал үчүн колунду эле карап ойлонсоң: сен аны эмне үчүн пайдаланасың?

Бакыт: Мен алар менен бетимди жууымун, чачымды тараймын, сабагымды жазамын, даарат аламын, тамак-аш жеймин ж.б.у.с. зарыл нерселерди аткарамын.

Атасы: Эми, ойлоп кара-чы, сен колунда эмнелерди көрүп жатасың?

Бакыт: М-м. Маселен, алакандарымдан өсүп чыккан беш манжамды көрүп турамын. Ар бир бармагымда үчтөн муун бар. Алар (*манжалар*) өз вазыйпасын аткарууда колго эң чоң жардам берет.

Атасы: Мындан сырткары дагы, ал бармактардын учтары өтө сезимтал болот. Ал эми, тырмактар манжалардын калканычы сыяктуу. Эми, өзүң айт-чы балам, колду ушундай кылдат эреже менен жараткан ким?

Бакыт: Албетте, ал Хакийм
(*Даанышман*) Аллах Тааланын гана
жасаганы.

Атасы: Аллах Тааланын
даанышмандыгы (*хикматы,*
хакиймдиги) инсандын ар бир дене
мүчөсүндө көрүнөт.

Аллах Таала инсанды жаратканда
ага көрсүн деп эки көз, уксун деп эки
кулак, муктаждыктарын аткарсын деп
эки кол жана отуруп-турууга
жөндөмдүү эки бут берди. Бул
нерселерди биз Аллахтын пазилети
(*көп жакшылыгы*) деп билишибиз
керек жана Ага шүкүр кылышыбыз
керек.

Бакыт: Ата, «Инфитар» сүрөсүнүн
6 - 8 - аяттарында Аллахтын пазилети
жөнүндө айтылат экен. Окуп
берейинби?

Атасы: Кана, оку-чу.

Бакыт:

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم

{ يا أيها الإنسان ما غراك بربك الكريم *
الذي خلقك فسواك فعدلك *
في أي صورة ما شاء ركبك * }

«Аувзу биллахи минаш —
Шайтаанир-ражийм

«Эй, инсан! Сени (н) (дене-мүчөңдү)
түздөп, анан келишкен
(келбеттүү) кылып, Өзү каалаган
сүрөттө жараткан Улук Раббинди сага
эмне нерсе унуттурду?!»

Атасы: Аллах туура сүйлөдү! Бакыт,
Аллахтын бизге жасаган пазилети
эсепсиз. Мына бул түнгө кара-чы,
Аллах бизди эс алсын деп аны караңгы
кылды. Эгер убакыттын бардыгы эле
күндүз болуп, түн кирбей калса, же

болбосо, тетирисинче убакыттын бардыгы түн болуп күндүз болбой калса, инсанияттын жашоосу эмне деген бузулууга учурайт болчу! Эгер ошондой болуп калса, күн-түн алмашуусун дагы өз ордуна койгонго Аллахтан башка эч кимдин кудурети жетпейт.

Бул - Аллахтын бизге берген эң улук пазилети жана хикмат-даанышмандыгынын бири! Бардык нерселерди эң сонун, тартиптүү жараткан Аллах таала Улук жана Бийик!

Аллах – Рахман, Рахийм

Ислам тарыхында белгилүү болгон "Хунейн" казатындагы чоң тополондун арасында бир аял жоголуп калган бөбөгүн издеп, көздөң жашын көл

кылып, көрүнгөн караанды бир кармап, темселеп жүрүп, акыр-аягында көзүнүн кара чечекейин таап алды дагы, сымаптай эрип, бүт мээримин берип, аны бооруна басты. Ошондо да моокуму канбай, кайра-кайра өпкүлөп, сагынган бөбөгүнүн оозуна көкүрөк салып, жыргап-жыргап эмизе баштады.

Бул окуяны байкап турган Аллахтын элчиси аялды сахаабаларына көрсөтүп:

«Эмне деп ойлойсунар, ушул аял эч качан бөбөгүнүн от ичинде калышына ыраазы болот беле?» деди.

«Жок, эй Расулуллах» – дешти сахаабалар бир добуштан. Анда Аллахтын элчиси айтты: "Билип койгула, аныгында, Аллах Тааланын пенделерине мээримдүүлүгү, ушул аялдын бөбөгүнө болгон мээримдүүлүгүнөн көп эсе жогорураак турат"

Улук пайгамбар (ага Аллахтын саламы болсун) өзүнүн сахаабаларына Аллах тааланын мээримдүүлүгүн мына ушинтип баяндады.

Аллах Таала Курани Каримде Өзүн "Рахман, Рахийм" (*Ырайымдуу, Боорукер*) деп сыпаттаган.

Мусулман пенде бул эки ысымды өзүнүн көп убактысында: Куран окуганда, тамак-аш жегенде жана зарыл жумуштарга кол уруудан илгери ж.б. убакыттарда, кайталап:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

«Бисмиллахир-
Рахманир-Рахийм»
дейт.

Аллах Тааланын ырайымдуулугу инсанга, айбанаттарга, куштарга ж.б.

бардык макулуктарга жалпысынан тийип турат.

Аллахтын инсаниятка
ырайымдуулугу

Аллах Таала инсанды бардык макулуктардын ичинен эң келбеттүү, эң көркөм кылып жаратты жана ага Өзүнүн рахматынан (ырайымдуулугунан) бир нечесин нээмат кылып берди:

Аллах инсанга эки көз, эки кулак жана тил берди. Алардын не даражада зарыл нээмат экендиги, айтпаса-да түшүнүктүү. Жана ага ден-соолук, тынчтык-бейпилдик берди. Ошондой эле, эгер ооруп калып шыпаа сураса – шыпаа берди.

Асмандан жамгыр жаадырды. Суу – бул инсандын жашоосу. Аны ичет,

тамак-ашка пайдаланат, аны менен тазаланат.

Ага ырыскыны кең – мол берди. Ырыскы табуу жолдорун үйрөттү. Ага пендем пайдалансын деп жер-асмандагы макулуктарды моюн сундурду. Аллах таала айтат:

{ وَسَخَّر لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعاً مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ* }

«Жана (Аллах Таала) силердин пайдаңар үчүн Өзү тарабынан (*пазилет иретинде*) асмандардагы жана жердеги бардык нерселерди моюн сундурду. Чынында, бул нерседе пикир кылган кишилер үчүн (*Аллахтын кудуретине жана ырайымдуулугуна*) белгилер бар.»

(*"Жасия" сүрөсү -13*)

Жана Аллах Таала инсандын алсыз, бөбөк мезгилинде, анын кызматына бапестеп бага турган адамдарды (ата-энесин) моюн сундуруп койду. Ал эми, өзү эрезеге жетип, алар картайганда, аларды багууну парыз кылды.

Аллах таала айтат:

{ وَ قَضَىٰ رَبِّيَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا
إِيَّاهُ وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا... }

"Жана сенин Раббин, Өзүнөн башка (кудай) га ибадат кылбоого жана ата-энеге жакшылык кылууга буюрду..."

("Исраа" сүрөсү -23)

Аллах Таала Өзүнүн ыймандуу
пенделерине өзгөчө

ырайым көргөздү. Аларга жиберген пайгамбарларынын жүрөгүнө аларга болгон чоң боорукерликти салды. Өздөрүн дагы өз-ара ырайымдуу-боорукер болууга буюрду. Ошондуктан, ар бир мусулман өзү үчүн сүйгөн нерсесин ыймандуу бурадары үчүн да сүйөт, муктаж болгон кезде бири-бирине жардам беришет. Эгер ооруп калса, бири-бирин зырат кылышат. Эгер заалымдар бирөө-жарымына зулум өткөрсө, ага бардык мусулмандар жардамга келет. Ошондуктан Аллах таала айткан:

{ محمد رسول الله و الذين معه
أشداء على الكفار رحماء بينهم ... }

« Мухаммад – Аллахтын элчиси жана аны менен бирге болгон (ыймандуу) кишилер (зулум кылган)

каапырларга каардуу (жана) өз-ара
боорукер»

(*"Фатх"* сүрөсү

29-аят)

Аллах Тааланын айбанаттарга
жана куштарга ырайымдуулугу

Аллах Таала айбанаттарды
жаратканда ырайым көргөзүп аларга
жүн, тыбыт берди. Бул нээмат
(Аллахтын жакшылыгы) менен алар
кыштын ызгаар суугунан сактанышат.
Жана Аллах алар үчүн жерден ар
кандай өсүмдүктөрдү өндүрүп, ырыскы
кылып берди:

{ أخرج منها ماءها ومرعاها * والجبال
أرساها * متاعاً لكم ولأنعامكم * }

« (Аллах) андан (жерден) анын сууларын жана жайлоолорун чыгарды. Жана тоолорду бекем орнотту. Силерге жана айбандарыўарга пайда болушу үчүн»

(«Назиат» - 31, 32, 33)

Аллахтын ырайым-рахматы куштарга да тиет. Аллах алардын денесин пар менен ороп, азыктануу жана сырткы кооптон сактануу үчүн тумшук, тырмак берди. Ошондой эле, асманда ээн-эркин учуп-конууга жарактуу канат-куйрук берди.

Аллах таала айтты:

{ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَاتٍ
وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْسُكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَانُ... }

«Алар үстүлөрүндөгү канаттарын жайып — жыйнаган куштарга

карашпайбы?! Аларды (асманда)
Ырайымдуу (Алла) дан башка эч нерсе
кармап тура албайт!»

(«Мүлк» - 19)

Аллахтын ырайымдуулугуна чек жок.

Аллах Таала – Угуучу

Аббас эртеё менен ойгонуп, атасынын:

" أصبحنا و أصبح الملك لله "

|«Асбахнаа ва асбахал мулку
лиллах»

деп дуба кылып жатканын көрдү.
Бул дубанын мааниси «Биз таң
аттырдык жана Аллахка таандык
болгон бардык мүлк таң аттырды»
дегенди билдирет болчу.

Аббас атасын ээрчип ушул дубаны окуп, ордуна турду жана даарат алып келип, атасы менен Багымдат намазын окуду. Намаз бүткөндө атасы Аллах Таалага дуба кылып, истигфар айтты (*күнөөлөрүн кечирешин сурады*). Анда Аббас атасына собол кылды:

- Ата, эмне, Аллах сизди угабы?

- Ооба, уулум, Аллах бардыгыбыздын дуба-тилектерибизди жана бардык нерселерди угат.

Ал Өзүнө дуба кылган кишинин дубасын (*сураныч - тилегин*) угуп, ага сураган нерсесин берет. Ал ден – соолук сураган оорулууга ден-соолук, жардам сураган алсыз адамдарга жардам берет. Аллах Таала адамдардын көңүлүнөн өткөргөн сөздөрүнөн өйдө угуп, билип турат. Аллах Таала Кураани Каримде Өзүнүн билүүсү жөнүндө :

{ و هو السميع العليم }

«Жана Ал – Угуучу, Билүүчү» деген

***

Аллах - Көрүүчү

Момундардын эмири Умар ибн Хаттаб күндөрдүн биринде Медина шаарынын тургундарынын алахыбалын билүү үчүн жөнөкөй бир букара сыяктуу болуп, көчөлөрдү кыдырып жүрдү. Бир эшиктин астынан өтүп жатканда үйдүн ичинен аял кишинин:

- Мен сага сүткө суу аралаштыр деп жатамын! – деген жаалдуу сөзү угулду.

Бул сүт сатып тиричилик өткөргөн аялдын добушу болчу. Ал көбүрөөк пайда табуу максатында, өзүнүн кызын сүткө суу аралаштырып көбөйтүүгө үндөп жаткан. Бирок кызы бул арам ишке барбай, экөөнүн арасында мындай талаш жүрүп турган кез экен:

Кызы: «Жок, эй апаке! Уккан жок белеңиз, момундардын эмири Умар «сүткө суу кошуп сатылбасын» деп өкүм чыгарган»

Апасы: «Кудай алсын сени! Сенин сүткө суу аралаштырганыңды Умар көрүп коюптурбу?»

Кызы: «Апаке, андай дебениз! Эгер Умар көрбөгөн болсо, анын жана бардыгыбыздын Рабби – Кожоюнубуз Аллах Таала көрүп турат-го!»

Апасы: «И-и, ырас айтасың. Кой анда, аралаштырбай эле кой»

Момундардын эмири бул кыздын ыйманына жана адебине таң калды.

Биз бул окуядан эмнени түшүнөбүз? Кыздын апасы эмне үчүн сүткө суу аралаштырууну каалады? Ал эмнени унутуп койду? Ал эми, кызы эмне үчүн сүткө суу аралаштыруудан баш тартты?

Ооба. Себеби, Аллах Таала биздин бардык кыймыл-аракеттерибизди көрүп турат. Биз намаз окуп жатабызбы же уктап жатабызбы, Куран окуп жатабызбы же маанисиз нерселер менен убакыт өткөрүп жатабызбы, сабак аткарып жатабызбы же оюн менен алаксып жатабызбы, үйдөбүзбү же көчөдөбүзбү.., бардыгын Аллах Таала көрүп турат. Асмандардагы, жердеги жадагалса, жердин түбүндөгү эч бир нерсе Аллах Тааладан жашыруун боло албайт.

Аллах таала айткан:

{...إنه بكلّ شيء بصير }

«Чынында, Ал бардык нерсени
Көрүүчү»

***

Аллах Таала – Жаратуучу

Ким, ким, ким эле:
Асмандан жамгыр тамызган.
Андан дарыя агызган.
Ар түркүн гүл өндүрүп,
Тоо-таш, талаа аңыздан?

Ал-Эң Улук, Эң Бийик
Эң Жогорку Аллахым!

Ким, ким, ким эле:
Ким жасаган асманды,
Жылдыз менен толуптур?
Күндү нурлуу кылган ким,
Көлөкө пайда болуптур?

Ал - Эң Улук, Эң Бийик,
Эң жогорку Аллахым

Ким, ким, ким эле:
Адамзатка тил берген,
Кулак берген, дил берген.
Аалым кылып инсанды,
Ай чырайын ким берген?

Ал - эң Улук, эң Бийик,
Эң жогорку Аллахым!

Ким, ким, ким эле:

Түндөн жарык чыгарган
Шамал, булут үстүнөн
Өлүк жерди сугарган?

Андан кийин чыгарган
Даракты өлүк жерден ким?
Өрөөндөрдү толтуруп
Ырыскыны берген ким?

Ал - Эң Улук, Эң Бийик,
Эң жогорку Аллахым!

Ооба. Бардык нерселерди Аллах
таала жараткан.

Ал жарата электе эч нерсе жок
болгон. Анан Аллах бардыгын жок
нерседен жараткан. Биз – адамдар эгер
бир нерсе жасачу болсок, бар нерседен
жасайбыз.

Маселен, жыгач бар нерсе. Биз андан эшик, терезе ж.б.у.с. нерселерди жасайбыз. Ал эми, Аллах таала жок нерседен да жасай алат. Ал бардык нерсеге Кудуреттүү! Эгер Аллах бир нерсе жаратууну кааласа эч бир кыйналып, убара болуп отурбай эле «бол!» деген буйругу менен гана жасап коёт.

Аллах таала айтты:

{ إنما أمره إذا اراد شيئاً أن يقول له كن فيكون * }

« Чынында, (Аллах) бир нерсени жаратууну кааласа, Анын «иши» бир гана «бол!» деп айтуу. Анан ал нерсе (ошол замат) болуп (жаралып) калат»
(«Я-Син» сүрөсү.82-аят)

***

2. Периштелерге ыйман келтирүү

Аллах Таала бизге Кураани Каримде периштелерди жаратканы жөнүндө кабар берди жана аларга ишенип, бар экенин тастыктоону талап кылды.

Периштелерге ыйман келтрүү ыймандын түркүктөрүнүн (негиздеринин) бири. Аллах Таала айткан:

{ آمن الرسول بما أنزل إليه من ربه والمؤمنون كل آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله... }

«Элчи (Мухаммад саллалоху алайхи ва саллам) Раббиси тарабынан өзүнө түшүрүлгөн нерсеге ыйман келтирди. Жана момундар (дагы)

бардыгы (ыйман келтиришти) Ал
Аллахка, Анын периштелерине,
китептерине жана элчи-
пайгамбарларына ыйман келтирди».

(*"Бакара"*

сүрөсү 285-аят)

Мусулман адам эгерде ыймандын
бардык негиздерин тастыктап, бир гана
периштелерге ишенбесе, анда ал
ыймандуу болуп эсептелбейт.

Аллах Таала периштелерди Өзүнө
ар дайым моюн сунуучу жана
буйруктарын аткаруучу кызматкер
кылып жаратты. Кимде-ким алардын
бар экенине ишенбесе каапырлардан
болот.

Аллах Таала айткан:

{و من يكفر بالله وملائكته وكتبه ورسوله
واليوم الآخر فقد ضلّ ضلالاً بعيداً* }

«Жана кимде-ким Аллахка, Анын периштелерине, Анын китептерине, Анын пайгамбарларына жана Акырет Күнүнө ишенбесе, демек ал өтө катуу адашыптыр»

("Нуса" сүрөсү 136-аят)

Периштелердин жаратылышы

Периштелер кайып (*Аллахтан башка эч ким билбей турган*) ааламдын бир бөлүгү. Аллах Таала Кураани Каримде кабар бериши боюнча, периштелерди нурдан жараткан.

Биз өзүбүздүн сезимдерибиз менен периштелердин Аллах Таала жараткандай асыл сүрөтүн сезе албайбыз. Кээ бир учурларда периштелер Аллахтын кудурети менен өздөрүнүн сүрөтүнөн башка сүрөттөрдө

көрүнө алышат. Биздин пайгамбарыбыз дагы өзүнө вахий алып келген Жибрил периштени Хираа үңкүрүндө адам сүрөтүндө көргөн.

Периштелер өтө көп. Алардын санын Аллах Тааладан башка эч ким билбейт. Аллах Таала Кураани Каримде Жибрил, Мекаил, Маалик деген периштелердин атын атаган.

Периштелердин сыпаттары

Аллах Таала периштелердин сыпаттарынан бир нечеси жөнүндө Улук Кураанда кабар берген. Кээ бирөөлөрү төмөндөгүлөр:

- 1 - Аллах Тааланын урматтуу пенделери (*кулдары*) болгон периштелер.

Алар Аллах Таалага эч качан күнөөкөр болушпайт жана ар дайым итаатта (*моюн сунууда*) болушат.

Аллах Таала айткан:

{...بِلْ عِبَادِ مَكْرَمُونَ * لَا يَسْبِقُونَهُ
بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ * }

«Балким, алар урматтуу пенделер. Андан (*Аллахтан*) озунуп сүйлөшпөйт жана алар (*ар дайым*) Анын (*гана*) буйруктарын аткарышат»

(«Анбия»

сүрөсү 26-27 –аяттар)

2 - Периштелер – макулук (*Аллах жараткан нерсе*) бирок, биз аларды өз сүрөтүндө көрө да, сезе да албайбыз. Биз алардын бар экенине Аллах таала кабар бергени себептүү ишенебиз.

3 - Периштелер адамдарга окшоп жеп-ичпейт, уктабайт, эркек-ургаачыга бөлүнбөйт жана өздөрүнөн урпак (насил) калтырбайт.

4 - Периштелер ыймандуу кишилерди сүйөт жана алардын азапка түшүп калуусунан коркуп турушат.

Ошондуктан, алар ыймандуу кишилер үчүн Аллахтан истигфар (кечирим) сурашат жана «Эй, Аллах! Алардын күнөөлөрүн кечире көр!» деп дуба кылышат.

Ошондой эле, периштелер ыймандуу кишилерди ар түрдүү кырсыктардан коргоп да жүрүшөт.

Аллах	Таала	Өзүнүн
буйруктарын	аткаруу	үчүн
периштелерге	эбегейсиз	зор күч-
кудурет берген.		

Периштелер эмне иш аткарат?

Периштелер өздөрүнө Аллах таала буюрган бир нече түрлүү иштерди аткарышат. Ал иштердин кээ бирөөлөрү төмөндөгүлөр:

1. Аллахка ибадат кылуу

Периштелерди Аллах Таала Өзүнө ибадат жана итаат кылуулары үчүн гана жаратканы себептүү, алар Раббисине эч качан күнөө иш жасабай, ар дайым ибадат – итаатта (*моюн сунууда*) болушат. Алардын ибадат-итаатта болушу күнү-түнү токтобойт.

Алар токтоосуз кызматтан чарчабайт жана эч качан зеригишпейт. Аллах таала айткан:

{ و له من فى السماوات والأرض و من عنده }

لا يستكبرونَ عن عبادتهِ و لا يستحسرونَ *
{ * يستحونَ الليلَ و النهارَ لايفترونَ * }

«Асмандар жана жердеги бардык нерселер Анын мүлкү. Ал эми, Өзүнүн алдындагылар (*периштелер*) болсо, Ага ибадат кылуудан текеберленбейт жана чарчоо эмне экенин билишпейт. Алар күнү-түнү эч алсызданбай Аллахка тасбих айтып (*кемчилдиктүү сыпаттардан аруулап*) турушат»

("Анбия"

сүрөсү 19-20 –аяттар)

2. Вахий кабарын жеткирүү

Аллах Таала периштелердин арасынан Жибрил деген эң улук, эң күч-кубаттуу периштени тандап алып, аны Өзүнүн пайгамбарларына вахий (илахий кабар) жеткире турган элчи кылып дайындады. Ал эми,

пайгамбарлар өз кезегинде периште алып келген Аллахтын кабарын (вахий) адамдарга жеткиришкен

3. Ыймандуу адамдарга жардам берүү жана аларды кубаттоо

Периштелер Аллах Тааланын уруксаты менен ыймандуу кишилерге жардам берип, колдоо көргөзүшөт.

Бул жардам качан гана ыймандуу адамдар ислам жолунда жихад же башка аракет жасаган учурларда көргөзүлөт. Мындай окуя (*периштелердин жардамы*) пайгамбар алайхи саламдын заманындагы мусулмандардын тарыхында, Бадр, Хандак, Хунейн ж.б. казаттарда болуп өткөн.

4. Пенделердин амалдарын жазуу

Аллах Таала кээ бир периштелерди адамдарды көзөмөлдөп, жакшы-жаман иштерин жазып алууга милдеттендирди. Аллах адамдарды Кыяматта ошол жазуу боюнча суракка тартат.

5. Ыймандууларга Бейишти сүйүнчүлөө

Кээ бир периштелер Кыямат күндө ыймандуу кишилерге Бейишке өкүм кылынганы жөнүндөгү сүйүнчү кабарды жеткиришет. Аллах Таала айтат:

{ إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبَّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ
عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا
وَأَبْشُرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ* }

«Раббибиз –Аллах» деп (ыйман келтирип) андан кийин (Ислам жолунда) түз жүргөн кишилерге

(Кыяматта) периштелер: "коркпогула,
кайгырбагыла жана өзүңөргө убада
кылынган Бейиштин сүйүнчүсүн
уккула! *(деп)* түшүп келишет".

(Фуссилат» сүрөсү 30-аят)

Периштелердин жиндерден
айырмасы

Жиндер дагы Аллахтын
макулуктарынан бир тайпасы. Алар
дагы кайып. Биз аларды өз сүрөтүндө
көрө албайбыз. Аллах Таала аларды
оттон жараткан. Алардын анык -
акыйкатын Аллахтан башка эч ким
билбейт.

Бизге Аллах Таала Өзүнүн Китеби
Куранда жиндер тайпасынын
периштелерден эмес экенин билдирген.

Жиндер Аллахтын уруксаты болмоюнча, эч бир адамга өз алдынча не пайда, не зыян кыла алышпайт. Ошондуктан, мусулман адам алардан жардам жана муктаждыгын сурабайт. Жиндер бизди көрөт, бирок биз аларды көрө албайбыз. Аллах Таала айткан:

{...إنه يراكم هو و قبيله من حيث لا ترونهم...}

«Ал (*Шайтан*) жана ага окшогондор (*жиндер*) силерди, силер көрбөгөн тараптан көрүп турат"

(*"Аәраф"* сүрөсү 27-аят)

Жиндер периштелерден төмөндөгү сыпаттар менен айырмаланат:

А) Аллах Таала периштелерди нурдан, ал эми жиндерди огтон жараткан.

Б) Периштелер Аллахка толук моюн сунушат жана эч качан анын

буйруктарына каршы чыгышпайт. Ал эми, жиндердин арасынан моюн сунуучу момундары дагы, каршы чыгуучу каапырлары дагы бар. Ошондуктан Аллах Таала адамдарды каапыр жиндерден жана шайтандардан сак болууга буюрган. Анткени, шайтандар менен каапыр жиндер адамдарга күнөө иштерди кооздоп көргөзүп, жолдон адаштырышат

2. Аллахтын китептерине ыйман келтирүү

Аллах Таала Кураани Каримге чейин төмөндөгү ыйык китептерди түшүргөн:

1 - Тоорат. Аны Муса пайгамбарга түшүргөн.

2 - Забур. Аны Дауд пайгамбарга түшүргөн.

3 - Инжил. Аны Ыйса пайгамбарга түшүргөн.

Аллах таала айтты:

{ قولوا ءامنا بالله و ما أنزل إلينا و ما أنزل
إلى إبراهيم و إسماعيل و إسحاق و يعقوب
و الأسباط و ما أوتى موسى و عيسى و ما أوتى
التبیین من ربهم لا نفرقُ بین أحدٍ منهم
و نحنُ له مسلمون* }

«Айткыла: “Биз Аллахка, жана бизге түшүрүлгөн нерсеге (*Кураанга*) жана Ибрахимге, Ысмайылга, Исхакка, Яөкубка жана (*Яөкубтан тараган*) урпактарга түшүрүлгөн нерселерге жана Мусага, Ыйсага берилген нерселерге (*ыйык китептер жана жазууларга*) жана (*башка*) пайгамбарларга Раббиси тарабынан

берилген нерселерге ыйман келтиребиз. Биз алардан эч биринин арасын ажыратпайбыз. Жана биз Ага моюн сунуучуларбыз»

(Бакара. 136)

Аллах Таала асмандан түшүргөн ыйык китептердин эң акыркысы Кураани Карим.

Аллах Таала Кураани Каримди Өз пайгамбары Мухаммадка *(ага Аллахтын саламы болсун)* Жибрийл периште аркылуу түшүргөн.

Кураандан илгерки ыйык китептер, пайгамбарлар өткөндөн кийин диний төбөлдөр, бийлер жана падышалар тарабынан өзгөртүп жиберилген.

Ал эми, Кураани Каримди ар кандай кемчиликтен жана бурмалоодон таза-пакиза сактоо жоопкерчилигин Аллах Таала Өзүнүн милдетине алып, мындай деген:

{ إنا نحن نزلنا الذكرَ و إنا له لحافظون* }

“Чынында, бул эскертмени
(Кураанды) Биз түшүрдүк жана аны
Өзүбүз сактоочубуз”

(“Хижр” сүрөсү.

9 – аят)

***

4. пайгамбарларга ыйман келтирүү

Аллах Таала инсандардын арасынан акыл-эстүү адамдарды тандап алып, аларды Өзүнүн элчиси (пайгамбары) кылып дайындады жана аларга Жибрийл периште аркылуу «дин» деп аталган жашоо жана сыйынуу эрежелерин жиберди.

Пайгамбарлар эң абзел, эң адептүү адамдар. Алар элдерге дин эрежелерин үйрөтүп, Аллах көргөзгөн жолго баштайт.

Пайгамбарларга ишенүү ыйман түркүктөрүнүн бири.

Пайгамбарлардын эң биринчиси Адам-Ата (*ага Аллахтын саламы болсун*) Ал эми, эң акыркысы Мухаммад (*ага Аллахтын ырайымы төгүлсүн*)

Аллах Таала илгерки бардык пайгамбарларды белгилүү бир коомго гана чектеп жиберген.

Ал эми, биздин пайгамбарыбыз Мухаммад саллаллоху алайхи ва саламды болсо, дүйнө элдеринин бардыгына жиберген. Мухаммад (*ага Аллахтын саламы болсун*) эң акыркы пайгамбар. Андан кийин тээ Кыяматка чейин эч бир пайгамбар чыкпайт. Ошондой эле Мухаммадка (*ага*

Аллахтын саламы болсун) жиберилген Ислам дини Аллах жиберген диндердин эң акыркысы. Андан кийин башка дин жиберилбейт.

Мусулмандар Аллах Тааланын бардык пайгамбарларына ишенишет (*ыйман келтиришет*). Алардын бирине ишенип, бирине ишенбей араларын ажыратпайт.

Аллах Таала айтты:

{ قُولُوا ءَامَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا
أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ* }

«Айткыла: “Биз Аллахка, жана бизге түшүрүлгөн нерсеге (*Кураанга*) жана Ибрахимге, Ысмайылга, Исхакка, Яөкубка жана (*Яөкубтан тараган*) урпактарга түшүрүлгөн нерселерге

жана Мусага, Ыйсага берилген нерселерге (*ыйык китептер жана жазууларга*) жана (*башка*) пайгамбарларга Раббиси тарабынан берилген нерселерге ыйман келтиребиз. Биз алардан эч биринин арасын ажыратпайбыз. Жана биз Ага моюн сунуучуларбыз»

(Бакара. 136)

Пайгамбарлардын арасында «уулул азм» (чыдамкайлык ээлери) деген улук даражага татыгандары бар. Алар өздөрүнүн коомунун арасындагы өтө катаал кишилер тарабынан көргөзүлгөн азаптарга сабыр кылганы себептүү ушул даражага жеткен. Ушул улуу даражага жеткен пайгамбарлар Нух, Ибрахим, Муса, Ыйса жана Мухаммад (*бардыгына Аллахтын саламы болсун жана ырайымы төгүлсүн!*)

***

5. Акырет күнүнө ыйман келтирүү

Инсандар бул дүйнөдө белгилүү мөөнөткө чейин гана жашап, ажалы жеткенде өлүмгө дуушар болушат. Кийин Аллах Таала аларды Акырет Күндө кайрадан тирилтет. «Акырет Күн» деген эмне өзү? Ал Күндө эмне окуялар болот?

«Акырет Күн» деп кыямат кайым болгон күнгө айтылат. Ал эми, Кыямат – бул, дүйнө жашоосу бүтүп, кыйрап жок боло турган күн.

Кыяматка ишенүү ыйман негиздеринин бири. Ал Улук Күндө жер титиреп, тоолор упу сыяктуу күкүмгө айланат... Асман жарылып, жылдыздар ж.б. планеталар өз ара кагылышып - төгүлүшөт. Өтө чоң ааламдык кыйроо болот. Кыямат бул дүйнө жашоосунун акыры болсо, Акырет жашоосунун баптталышы. Ал күндө Аллах Таала адамдарды мүрзөлөрүнөн тирик абалда тургузуп, бул дүйнөдө жасаган иштеринен сотсурак жүргүзөт.

Ошондо кимде-ким Аллах Таалага ыйман келтирип, жакшы (*адал*) иштерди жасаган болсо Бейишке, ал эми Аллах Таалага каапыр болуп, жаман (*күнөө, арам*) иштерди жасаган болсо Тозокко түшөт. Бул Күн жөнүндө Аллах Таала Улук Кураанда мындай деген:

{ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ *
وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ * }

«Кимде – ким кыпындай бир жакшылык жасаган болсо, аны (*н сыйлыгын*) көрөт. Жана Кимде – ким кыпындай бир жамандык жасаган болсо, аны (*н жазасын*) көрөт».

(Залзала: 7,8)

***

6. Тагдырга ыйман келтирүү

Бул аалам - жаратылышты Аллах Тааланын Бир Өзү жараткан. Ал Өзү жараткан аалам – дүйнөдө эмне болгонун, эмне болуп жатканын жана

келечекте эмне болуп кетээрин жакшы билет. Анткени, бардык иш же окуялардын болушун алдын-ала Анын Өзү өлчөп-белгилеген.

Аллах таала айтты:

{ إنا كلُّ شيءٍ خلقناه بقدر * }

«Чынында, Биз бардык нерсени тагдыр (ченем, өлчөм) менен жараттык»
(«Камар» - 49)

Аллах Таала адамдардын эми жасай турган жакшы же жаман иштерин дагы билет. Анткени, адамдардын да жаратуучусу Өзү. Кыскасы, ааламдарда Аллах Таала билбеген эч нерсе жок.

Аллах Таала бизден ушул нерсеге ишенишибизди талап кылды. Анткени «Тагдыр» деп аталган бул нерсеге

ишенүү ыйман негиздеринин бири болуп саналат.

Эй, окуучу! Аллах Таала сенин жашоодо эмне окуя болушун, сага кандай жакшылык же жамандык болушун алдын-ала билип турат.

Ошондуктан, эгерде сен жакшы окуяга (*тагдырга*) жолуксаң Аллахка шүгүр кылышың керек. Ал эми, жаман окуяга (*жаман тагдырга*) жолуксаң, анда сабыр кылышың керек болот.

Ыймандуу адам бул дүйнөдө бардык иштерин Аллах Тааланы ыраазы кылуу үчүн жасайт жана тагдырга (*Аллах тааланын алдын ала өлчөп, аныктап, белгилеп койгонуна*) ишенет. Тагдырдын жакшысы да, жаманы да Аллах Тааладан болот.

Аллах Таала бардыгыбызга Өзүнүн жакшы тагдырын буюрсун! Амийн!

Аягы